
КОЛОС

МОЛОДІ

МОЇ ДНІ

EX LIBRIS

РОМАНА

ЕЩОБИНСКОГО

TULA-online.org

Іван Колос

Молоді
мої дні

П О Е З І Ї

УЖГОРОД 1938

Друковано 2.000 пр. в друкарні «Свобода»
(Ф. Ревай), Ужгород, ул. Лучкая.

Всі права авторські застерігаємо.

Видавництво Ю. Тищенка,
Ужгород, Другетова пл. 27.

Читачу дорогий!

*Читачу дорогий, ти перебач мені,
Що я співатиму про Молодії дні
В нерізблених рядках, нехитрими словами
І простими, немов ірські вівси, чуттями.*

*Прости, що в цих рядках немає ніжних слів
Про радощі кохань та вроду юних дів,
А є слова, що ось в передчуванні бою
Закликають тебе в ряди борців сурмою.*

*Та й те пробач, що тут — в поезії моїй —
Ти не знайдеш п'янкх та екзотичних мрій
Парадно зшитих по новій паризькій моді.
Читачу, ми сини убогого народу...,*

I. МОЛОДІ МОЇ ДНІ

Молоді мої дні, ви зросли на ґрунях,
На камінних ґрунях у гірській Верховині,
Де вітри пісню волі безупинно дзвенять
І де заклики в даль чути часто орлині.

І де Тиса шумить із вітрами в завод
Про часи, про старі співи, древні, потужні:
Як за волю було бився гордо народ
І про Довбушів скарб і Лаборцеву мужність.

Дні мої, ви зросли, як волошки в вісах,
В шумах вільних вітрів і срібляної Тиси.
Тож задумую я похід ваш описать
І схопити облич молодих певні риси.

II. МІЙ РІД

Родоводу свого не скажу до дрібниці,
Бо селянський мій рід хронік дому не вів,
І на стінах низьких в моїй рідній світлиці
Нема давніх портретів прабаб та дідів.

Та те знаю, що мій давній, прадавній прадід
Був правдивий дивак у козацький свій вік:
Бо так сильно підліг він дівочій принаді,
Що покинув степ, Січ і в Карпати утік.

А потому не раз в верховинській діброві
Тужно мріяв про Січ та Великий Байрак;
І не раз говорив із надхненням синкові,
Як було ворогів бив хоробрий козак.

Так роки перейшли на ґрунях Верховини.
І мій рід запустив тут коріння й росте:
На ґрунях тепер я — свого роду дитина —
Як і прадід колись про Січ мрію, про степ.

І у жилах моїх — по діличнім законі —
Оживає й кипить мого прадіда кров.
І вже бачу: мої від пожеж дні червоні...
І вже знаю: це час мій суджений прийшов!

III. РІВНЯЮ В РЯД ЖИТТЯ МОЙОГО ДНІ

Як генерал, що йде здобуть вороже місто,
Гуртує вояків із запалом та хистом,
Так я щовечора у тиші зоряній
Рівняю в ряд стрункий життя мойого дні.

І виражаю їх крізь життєві негоди
До сонця вільного на ясні, вільні води.
Тож лийте, дні мої, поміж вівси й жита
Туди, де вже для вас призначена мета.

І ви поборете всі небезпеки многі,
Йдучи з надією на терні на дорогах
Й пізнавши, що життя не мрія, не журба,
Лиш свідома повинність і мужня боротьба.

IV. ПІД ЗЕЛЕННЮ КАРПАТ

Під зеленню Карпат, немов під гордим кровом,
Ти, Верховино, все ведеш свої розмови
І в шумові твоїх дібров, потоків, піль
Надія гомонить і стогне гострий біль.

І часто гомоном Говерлі-полонини
Ти мрієш радісно про вроду того сина,
Що лицарем прийде у села ці сумні,
Щоб нарид повести за волю до борні.

І гомін той дзвенить як літом, так зимою.
Роки бігцем біжать, а дні летять стрілою.
І по ґрунях ростуть нові твої сини
Під полонинський шум, що закликком дзвенить.

V. ВІДПУСТ НА ЧЕРНЕЧІЙ ГОРІ.

Великі, давні дні і ти, безсмертна славо,
Озвіться ви до нас — наслідників лукавих;
І приспані в серцях збудіте почуття,
Пригадуючи нам дідів вільне життя.

Нехай хоч нині ми тут, на горі Чернечій,
Згадаємо старі та незабутні речі
Про князя Федора, про лицаря-борця,
Що без вагання меч у дужі руки взяв,

Щоб смока побороть, огидного дракона,
Що людські душі їв і пив їх кров червону.
І змія поборов наш князь на цій горі,
Тому й щасливі в нас були часи старі.

VI. ТАК ЛЮБО СЕРЕД ВАС

Як важко серед вас, мої горби й ґруні,
Бо села й люди в них замучені, сумні;
І доля тут для нас якась тверда, жорстока...
Це певне є за те, що вже від давніх років

Панами тут не ми, що на ґрунях оцих
Служили ми чужим і слухали чужих...
Та любо серед вас, мої ґруні й горби,
Ставати з ворогом за вас до боротьби.

І марити про дні великі та щасливі,
Коли панами ми будем на власній ниві
І з верховинських сіл пропаде горя слід,
Бо зацвінуть ґруні на вільному теплі.

VII. ШЛЯХОМ ЛАБОРЦЕВИМ

Через простір віків, через років туман,
Великий князю, твій я бачу мужній стан
І відчуваю дух безсмертного героя:
Бо згинув ти в борні, а не покинув зброї.

Не зрадив волі ти, але за волю вмер.
Тому нащадкам ти взірцем іще й тепер.
Тому безсмертний ти і чин твій поміж нами
Розбуджує сумління: твоїми лиш слідами

До волі й слави ми нестримано дійдем.
Ось покоління вже зростає молоде —
Росте, тужавіє, йдучи до волі й слави
Шляхом Лаборцевим безсмертним і кривавим.

VIII. ЗА ДНЕМ ЮНАЦЬКИЙ ДЕНЬ

За днем юнацький день, як та вода, спливає
І безперестань нам на плечі налягають
Прожиті дні й роки. Минає так життя,
Як сірі журавлі, коли в вирій летять.

Тому ти, друже мій, ще поки час, дбайливо
Оглянь доробок свій у серці мов на ниві,
Дивись: чи ширими були твої труди,
Чи вродить праця вже сподівані плоди.

Чи все, що ти робив, без жесту і без фальшу?
Тож, поки ще є час, будь мужем ти надаліше,
Бо нашим всім ділам суддя закон такий:
Є цінний кожний чин лиш мужньою рукою.

ІХ. ДО ВЕРХОВИНИ

Дивіться, я без меж багатий та щасливий,
Бо над все люблю ґруні й вівсяні ниви,
І верховинських сіл обідрані хати.
Я наче Крез тому, бо я одно і Ти.

Але й щасливець я: усі Твої надії
Ведуть до ясних мет мої дні молодії,
Бо ж серце юне я Тобі в опіку дав:
Нехай купається у Тисі й шумі трав.

Нехай гартується у чаші горя Твого,
Нехай орлом летить до днів життя нового,
Нехай по-мужньому в грізний, пророчий час
Знесе терпіння всі, як Ти знесла нераз!

X. НЕХАЙ ЖИВЕ ЖИТТЯ

Живу в такій добі, що ніби левиня люта,
Скривавлено зрива облудні з себе пута,
Що голосом твердим, неначе співи сурм,
Закликує у даль на очайдушний штурм.

Але до того ще я сином є народу,
Що очі молоді в прийдешні дні підводить
І переможно йде до недосяжних меж.
Сьогодні солодко та радісно ідеш.

Пробоем наперед і кулею прошитий,
Кричиш майбутнім дням: ми будем, будем жити!
Тому й пісні мої всі на мотив один:
Нехай живе життя і смілий творчий чин!

XI. ДВАДЦЯТА ВЕСНА

Піснями та цвітом на горах
Пробігла двадцята весна.
А я своє серце лиш орю,
На засів готую зерна.

Ще досі не сіяв нічого,
Хоч сіяти було вже слід,
Бо довга й непевна дорога
Ще доки мій засів дасть плід.

Хоч пізно, та з'орю я ниви
І в вірі свій вік проживу:
А що, як мій засів щасливий,
І вродить побіду нову!

ХІІ. БУВАЛО КАЗАЛИ...

Бувало казали хлопяті
Ту казку, де княжну в неволю взяв змії.
Я слухав, а запал крилатий
В дитячому серці будив ключі мрій.

І мрії літали відважно
Важкими слідами завзятих борців,
Що билися гордо за княжну,
Й хоробро вмирили з мечем у руці.

Так серце навек полонили
Борці, що нестримно ішли до мети,
І в мене бажання родились:
В житті шляхом тим же неохитно все йти!

ХІІІ. ШЕ НЕРАЗ ДОВЕДЕТЬСЯ ЗГАДАТИ..

Ще нераз доведеться згадати
Молоді та розсміяні дні,
Коли серце, як сокіл крилатий,
Вилітає в ясну далечінь.

Коли думи, і серце, і руки,
Узброївшись в залізні щити,
Самохіть, без чиеїсь принуки
Свіжим штурмом біжать до мети.

Коли юність сідає на коні
І сміється з усіх перешкод:
Та ж для неї нема перепони,
Не страшні їй примари пригод!

Бо так гарно, так солодко впасти
На юнацтва воронім коні,
Коли знаєш: ще цвістимуть рясти,
І вже бачиш на волі ґруні.

XIV. *ТОДІ ДУША РОСТЕ...*

Коли душа, хоч до землі прибита,
Готується, немов до скоку лев,
Як і зерно, що хоч зійшло на плитах,
До інших все рівняється дерев;

Коли на міць струмка гірського схожа,
Що до мети розсміяно пливе
І небезпеки всі в дорозі переможе, —
Тоді душа росте, цвіте, живе;

Тоді у ній таємна творча сила
Приховано зростає в динаміт.
Така душа за ніч розгорне крила
І чином ранішнім здивує світ.

XV. О, ТИСО

О, Тисо, що пливеш, неначе срібна смуга,
Між зеленню ґрунів та пелехатих гір,
Нераз в моїй душі будила запал туги
І шумом кликала у золотий простір.

Нераз я подивляв швидкі та звинні хвилі,
Що, не зневірившись, розбили твердість скал.
Тоді привіти слав твоїй незломній силі,
І покохав навек твій смілий розбіг в даль.

О, Тисо, можеш ти граніти скал розбити
І йти нестримано до власної мети.
То ж я, поклонник твій, хотів би навчитись
Так просто й радісно до ясних мет іти!

XVI. БО Я ЗРІС...

Бо я зріс на ґруні камінному
Під вівсяні й дубовії шуми.
По юнацьки і по молодому
Молодих днів вести буду думи.

Хай життя мене тисне кліщами,
Як біда верховинської села,
А я враз з весняними вітрами
Побіжу витать долю веселу.

Побіжу і уплюся красою
Боротьби за великую волю.
І заплаче діброва рососою
І як любка, всміхнеться тополя.

Бо я зріс на ґруні камінному
Під дубовії шуми й вівсяні.
По-юнацьки і по молодому
Поведу свої дні в бій останній.

XVII. ПІСНЯ ВІВСЯНОГО КОЛОСУ

Мому серцю сниться віще слово:
Ніби вітру весняного голос,
Ніби гомін провесни в дібровах,
Ні — співає то вівсяний колос.

Золотавий, невивставний, простий
Він росте та спіє в невігодах
І ошипком Верховину гостить
І як перла, їй вкрашає вроду.

Простий, сірий той вівсяний колос,
Та не проста в ньому дужа сила.
Бо й той славний верховинський голод
У двобою вже не раз побила.

Молоді простер овес рамена,
Щоб закрити нас ними, як щитами.
Верховино, то твої знамена,
Переможеш тими ти знаками!

Мому серцю сниться віще слово.
Чую пісню, що співає колос.

XVIII. В ПРОСТОРУ ДАЛЕЧІНЬ

В простору далечінь юнацькі дні післав
Під вітер весняний розбурхано-шумливий,
Що збурило море, хвилі розгойдав.
І я пливу, надіями щасливий,
Як той Колюмб, що в синю даль рушав
Із вірою та з молодим поривом.
В незнане плив до світлої мети,
Бо бачив ще небачені світи.

Неначе той Язон, відвагою багатий,
Пливу розсміяно у вимріяний світ.
Завжди готовий битись, здобувати
І розбивати рабських тюрм граніт,
Або в борні по-мужньому сконати,
Лишаючи по собі світлий міт.
Тож линьте, дні, розсміяно та сміло,
Любовю, серце, жий, а руки — ділом!

Я знаю те, куди пливу й за чим,
Тож сумніву у душу вже не вдертись,
Бо вірю: дням моїм бурхливо-молодим
Шоломом слави суджено зачерти
І до мети спішити шляхом тим,
Де нестрашні грізні обійми смерті!
То наших днів напруження живі
Життю моему дали цей девіз.

XIX. *МІЙ ПЕРШИЙ НАЙКРАЩИЙ РОМАН*

Ранкові тумани вітрилом
Напну на Карпати-човни,
І так визволять свою милу
Полину я ранком ясним.

І сонце розгорне тумани,
Засяє, як в далі маяк.
І раптом з вязниці кохана
Подасть свій спасаючий знак.

Тоді я з борцями полину
В щасливу, надхненну борню,
Щоб ворога вбити, чи згинуть
Самому в гарматнім огню.

Як згину, то мила заплаче,
Нахиляться сумно вівси.
А вернусь, цілунок гарячий
Ґрунів закарпатських — досить.

Бо й мила обгорне руками
Посцілює болі всіх ран.
Такими то квітне чуттями
Мій перший найкращий роман.

XX. НАЧЕ КОНІ ВОРОНІ

Дні мої, наче коні вороні,
Непокірно біжать по шпелях.
Вже і сила міцної долоні
Не зведе їх на втоптаний шлях.

Через дебри й тернисті поляни
У житті доведеться іти.
О, солодка дорога в незнане!
О, веселий є шлях до мети!

Покоряюся дням непокірним,
Що назустріч прийдешньому йдуть,
Бо прийдешнє велике й незмірне,
Бо відважний в незнане є путь!

З молодими, з юнацькими днями,
Що зацвіли, як рідні груні,
Поспішаю майбутньому в брами,
У прийдешні бігцем біжу дні.

Дні мої, наче коні вороні,
Непокірно біжать по шпелях.
Вже і сила міцної долоні
Не зведе їх на втоптаний шлях.

Поморщились ґруні, як чола у задумі,
Й піднялись гори, мов зухвалий стяг.
І бачу я: в важкім вівсянім шумі
Зціляється розтерзане життя.

Встає народ і в молодому рості
Рве межі — створива ворожих рук,
І вилітає соколом у простір,
Пнучись стрільчасто вище вгору.

Зростаємо, як засіви весняні
На українських прадідних полях,
І наших днів набряклі поривання
Різблять в майбутнє кучерявий шлях.

І бачу я: в важкім вівсянім шумі
Росте рясне та радісне життя.
І морщать ся ґруні, як чола у задумі,
І пнуться гори, мов зухвалий стяг.

XXII. СЕРЦЕ, СЕРЦЕ

Серце, серце, ти тужиш за днями,
Що були б, як під весну струмок:
Хоч життя закує їх льодами,
А вони розірвуть те ярмо,

Розірвуть і напються в нестямі
Молодої, палкої борні.
Серце, серце, ти тужиш за днями,
Що прийдуть зо щитом на ґруні.

Серце, серце, ти тугою хворе,
Власним думам ти впало в полон,
Закохалось у поспісі скорім
До мрій власних, як Пігмаліон.

Закохалось по-юному, палко
І вже ліків немає тобі.
Серце, серце, розбитись в кавалки
Мушиш ти в молодій боротьбі!

XXIII. *РАННІМ РАНКОМ*

Раннім ранком і діброви,
І зарошені поля,
Ніби кобза співакова,
Кличуть погулять.

Вигни вільно горді груди
Прожени геть сон твердий,
Бо до діла буйно будить
Ранок молодий.

І умившися росою,
Під бадьорий шум пісень,
Незатримною ходою
• Йди зустріти день.

Ось роса блищить, як списи,
Вибери й собі оден:
Буйний вітер з-понад Тиси
Прямо поведе.

XXIV. ЛІСИ ЯК ДІТИ...

Ліси, як діти кучеряві,
Весняний вітер чеше часто.
І по ґрунях ростуть вже трави,
Вже й Верховина вся у рясті.

Вже з буйним вітром навзаводи
Поміж ґрунями Тиса грає.
Це до життя встає природа,
Це Верховина оживає.

Це воскресаємо із мертвих,
Нова весна і нам приходить.
Дивись: ростуть вівси уперто!
І чуй: нестримно грають води!

По сонних селах лине вітер,
Новий, весняний вітер лине
І будить села свіжим квітом,
Звучи до волі Верховину.

XXV. ВИБІГЛА ВЕСНА.

Вибігла весна в Карпати
Двадцять пята молода.
І так п'ярко пахнуть м'яти
І в струмках дзвенить вода.

Ну, і як мені вігати
Молоду свою весну:
Чи голубити Карпати,
Наче дівчину ясну?

Чи з юнацтвом Верховини
Груди виставить вітрам
І орлом злетіти звинним
На зустрічу новим дням?

Або може в серці своєму
Розпалить любов і гнів,
Що будуть по-молодому
Мій настроювати спів?

От прийшла весна до мене
У Карпати на ґруні:
Молода весна зелена
В молоді юнацькі дні.

XXVI. ВЕСНА

От весна : зеленіють ліси
І ґруні проростають вівсами.
В моїм серці нові голоси
Молодими дзвенять почуттями.

І любовю горять почуття,
Що цілуєш вівси та діброви.
Яке гарне й багате життя,
Що запліднене зерном любови!

От весна : я расту, як трава,
І вівси мені пісню співають,
Моя думка прозора й жива,
Бо весну я народню вітаю.

Бо я з вітром зустрінути йду
Золоті й пишні дні перемоги.
Свого ж серця любов молоду,
Наче хліба візьму на дорогу!

XXVII. Я СИН ЦИХ ВЕРХОВИНСЬКИХ ГІР

Так, так: я син цих верховинських гір,
Де в славі вмер за волю князь Лаборець,
Де рвався Довбуш на вільний простір,
Де Довжа мстив, як знав, народне горе.

І хоч мої думки і серця кожний рух
Ярмо загирило так жалко та здавило,
Ще тліє у мені Лаборців дух,
Що волею кипів у прадідівських жилах.

І в моїм серці, десь на самім дні,
Встають дідів старинні ідеали:
Лаборців світлий шлях ввижається мені
І чую заклик тих, що на дорозі впали.

До того Тиса й вітер з полонин
Все згадують мені ту правду славну,
Що Довбушевих гір я рідний син,
А гордого Лаборця рідний правнук.

Нехай! Я син голодних цих ґрунів,
Де князь Лаборець в славі впав за волю,
Де Довбуша зродив народній гнів,
Де Довжа на двобій закликав власну долю!

XXVIII. НІ, НЕ ЖАЛІЮ Я...

Ні, не жалію я, що у селі глухому,
Без радощів ясних я сам з собою ріс,
Що думи скорії плили по чолі мому,
Неначе рання мла через карпатський ліс,

Що звук я до життя тяжкого змалку,
Що рано я пізнав мозолисте життя,
І що, як селянин, влюбився в землю палко
Любови першої гарячим почуттям.

Я сам з собою ріс серед ґрунів убогих.
І колос вівсяний мені казки казав,
І славний голод — наш такий безжально строгий!
Нераз мене було і до плачу злякав.

А вільха над струмком була мені сестрою,
А ліс задумливий мене співати вчив.
Ні, не жалію я, що зріс я сам з собою,
Що у селі глухим дитячий вік прожив.

XXIX. ПРИЙШЛА ВЕСНА

Прийшла весна і вбрала в свіжі квіти
Траву й вівси ґрунів.
І сонце золоте так ясно, ясно світить,
Дзвенить весняний спів.

Весняний спів у серце йде потоком
І залива його.
І весело на серці, і ніжно, і широко,
І радісно — чого?

І рветься серце в даль, на широчінь, до неба,
До смілої мети.
І, Верховино, так горнулося б до тебе.
Як промінь золотий.

Так, серце, пригорни ґрунів вівси шовкові,
Спий міць їх молоду,
І йди за думами, що я ще не знайшов їх,
Та вірю, що знайду...

XXX. ВИНА БАТЬКІВ

Вина батьків паде на плечі дітям
І за твій злочин терпить уся громада,
І чин найменший не загине в світі,
Ніщо на світі марно не пропаде.

За нашу ж слабість, за життя без ладу
Стражданням сплатять наші рідні діти,
Бо за вину батьків терпить нащадок,
Бо без сліду ніщо не гине в світі.

За всякий чин, за всі життєві страсти
Рахунок точний мусимо ми скласти
Пред законом, що цей світ держить.

Життя ж бо є призначена повинність:
У боротьбі та розрості невпиннім
І в творчій праці мусимо ми жити.

XXXI. ВІТЕР ВЕСНЯНИЙ...

Вітре весняний, мій друже,
В тобі є чари дивні :
Ти теплі крила напружиш,
А по ґрунях гине сніг.

Ти теплі крила розгорнеш,
Тепло погладиш поля,
А на твій клич дивотворний
Квітом зростає земля.

Й нарід віками розпятий
Став до нової борні.
Вітре весняний, мій брате,
Палко цілуй лиш ґруні.

XXXII. У КАРПАТАХ БЛИСЛО

У Карпатах блисло. Та не було грому.
Тож на варті стійте коло краю-дому.
Бо дивіться: хижо із чотирьох боків
Налітають чорні круки одноокі,

Щоб крильми своїми із насилля й горя
Заступити сонце і степам і горам.
Раптом юні громи небо покололи...
Ось летять до сонця молоді соколи.

Але що ж це, Боже, замість вод із хмари
Кров тече червона, і падають пожари
На ґруні гірської та степові ниви...
Десь заграли дзвони, і в туманах сивих

На молитву стали і вівси й пшениця.
Якось по-новому заспівали птиці,
По-новому сонце з неба засвітило,
І нові на серні нарастають крила...

XXXIII. ДО КАРПАТ

Стрімкими шпилями Карпати
Піднялись в небесну блакить.
Лиш сонце та вітер крилатий
Задумані чола пестить.

Лиш сонце, та вітер, та бурі
Дають чару більшого вам.
Карпати, Карпати похмурі,
Я вам своє серце віддам!

Бо ви були нянькою в мене,
Мені ви співали до сну.
Люблю ваші дєбри зелені
І пісню струмків голосну.

Люблю вашу буйність і вроду,
Й між вами, як камінь, життя,
Бо ж син я такого народу,
Що руки до сонця простяг.

XXXIV. ВЕСНЯНЕ СОНЦЕ

Весняне сонце милеє,
Ти не дивуйся з мене,
Що постаттю похилою
Йду по ґрунях зелених,

Що й у твоєму світлі я
Не втоплю дум суворих
І піснею розквітлою
Не збурю рідні гори.

Ти не дивись здивовано
На мого серця болі:
То я, в тюрму закований,
Нестримно рвусь до волі.

То я і душу власною
Розібю в дужі ґрати,
Щоб лиш на волю ясную,
На волю щоб дістатись!

Тож, сонце веснянее,
На мене не сердися;
Бо волею коханою
Я так безтямно впився,

Що ходжу все стурбований
В твоїх світлах веселих,
Бо по ґрунях ще скованих,
Бо по голодних селах.

XXXV. ДИВЛЮСЬ

Дивлюсь: з товпи гірських, голодних днів
Весна виходить (моя двадцята пята).
Іде в нових барвисто свіжих шатах
Поміж ґруні серед буйних лісів.

Їй на привіт дзвенить пташиний спів
І Тиса грає, пахне чабрик, мяти
І гомонять задумано Карпати
Під подихом стривожених вітрів.

Понад Карпатами у далі ранній
Готуються великі бурі — зливи
І дні криваві заступають шлях.

Це йде той час, що юні поривання
Засіємо насінням в рідні ниви,
Щоб українська зацвіла земля.

XXXVI. РАНОК

Верховинський ранок вийшов на горби,
Як герой, що славно ворога побив.
Та й була, мій Боже, це кривава січа!
Бо про бій блискучий і хоробрий свідчать
Трави в поті-росах, кров на ранній млі,
Де борці втирали рани та шаблі,
І нарешті гляньте й ви самі в діброви:
Там лежить ще чорне тіло безголове,

На яким звияжно світлий ранок став,
Взявши в дужі руки ясного щита.
І ліси піснями, а ґруні вівсяно
Славлять, зустрічають верховинський ранок.
Він же, задивившись в синю далечінь,
Мірить поле бою — дебри та ґруні...
І промінним ходом із гори в долини
Будить сонні села, будить Верховину.

XXXVII. НА ВІТРЯНИХ ШПИЛЯХ

На вітряних шпилях у горах
Порозгубляв дитячі дні.
За те люблю гірські простори
Й вівсяний шум моїх ґрунів.

Бо гарно на шпилях з вітрами
Грудьми безмежність розгорнуть.
От сосни, гіллям, як руками,
Тобі розкриють далину ;

І ти розсміяно що сили
На крилах вітряних летиш,
Щоб там — за синім небосхилом —
Дійти проривно до мети,

Перед тобою синій простір
І вітряні прийдешні дні.
Тож пий нестриманим і простим
Юнацьким серцем просторінь !

XXXVIII. ВЕСНО ЮНАЦЬКА

Весно юнацька, твоя буйна сила
Серце моє полонила навік.
Твій подих грає в тугих моїх жилах,
Як між ґрунями карпатський потік.

Бо ж ти зродила Базар, горді Крути,
Львів незабутній і Рахів, Сігіт.
Ти написала, що мусимо бути,
В чин обернувши віків заповіт.

Весно юнацька, ти дзвін великодній,
Звісник нового життя.
Тож мої дні, хоч обдерті й голодні,
Хай твоїм шляхом до волі летять.

XXXIX. ПІСНЯ ПРО ПЕРЕМОГУ

Далеко думка лине
Димами давніх згарищ.
То пісня лебедина,
Чи голосні фанфари?

Встає земля криваво,
Криваво йде до волі,
Згадавши давню славу
І древню, мужню долю.

Тужавіє, мужніє
Дух у тюрму закутий
Геройські творить дії,
Бо хоче жити й бути.

Без сліз і без утоми,
Не вянемо в розпуці —
За перемоги дзвоном
Ступаємо, як Муцій.

Наш дух зростає в болю
Й гартується у муках:
Серця горять любовю,
Співають чином руки.

Бездумний сумнів гине,
Бо сталося, що мало...
Вже й віщі кроки Сина
Землею пролунали.

Це йде великий ранок
Останної розплати.
Будуть поля й тумани
Криваво умиватись.

І десь на полі бою,
Як зацвінуть черешні,
Атакою новою
Зустрінем дні прийдешні.

Далеко думка лине
Димами давніх згарищ.
Не пісня лебедина,
То голосні фанфари!

XL. КВІТКАМИ Й ЛИСТЯМИ НОВИМИ

Квітками й листями новими
Ожили так гарно ґруні.
І мариться: спільно із ними
Співати воскресні пісні.

І мариться: серце впоїти
Надхненням нового життя:
Хай думи цвітуть, наче квіти,
І з вітром весняним летять!

А може народ мій в ті співи
Нагострить хотіння шаблі
І виріже рабські сумніви,
Та рабські несмілі жалі.

XLI. БУВАЄ Ж ТАК...

Буває ж так: в морозяних оковах
Закована земля стоїть пуста.
Та враз цвіте, коли лиш по дібровах
Пройде весна весела й золота.

Дивись: зростає ряст, жита шовкові
Навбач рівняють вгнутий снігом стан,
Бо хочуть жити та цвісти наново,
А жити — то рости і розцвітати!

Тож не страшне, що ще нема весни,
Що лише рабські покидаєш сни,
Ти, українська земле, горем бита.

Бо ось весна твоя прийде вже скоро:
Вже молоде життя по всіх твоїх просторах
Окови ломить, щоб рости та жити!

XLII. ЗАШУМІЛИ КАРПАТИ

Зашуміли Карпати вівсяно,
Розбігаючись з вітром уклинь.
І розсміяний свіжістю ранок
Сон ґрунів перемінює в синь.

І співають вівси: — зростемо ми,
— До мети йду — шепоче вода.
Розкривається нам невідоме:
Українська земля молода!

Тепер бачу: не зникне, не згине
Свіжа міць молодої землі.
Нам дано: йти вперед безупину
І різьбить біг прийдешніх століть.

Нам дано: молодими руками
Простелити у завтрішне шлях.
Свіжий ранок встає перед нами
І летіти у даль намовля.

XLIII. ПРИВІТ

Прошуміла весна по ґрунях,
Одцвіла, мов на яблунях квіти.
Й моє серце в обійми обняв
Світлий подих доснілого літа.

І співаю з вітрами в наспіл,
(А жінці вийдуть ось-ось їх жати),
Як то солодко помахом крил
До мети. до мети наближатись!

І схиляю в пошані чоло:
— Мій поклін вам, вівси, ви щасливі,
Бо зросли, хоч і важко було,
Бо зросли і приносите жниво.

— Мій привіт тобі, сило життя.
Ставиш ціль і вівсам і людині.
Розумію: не дурно летять
Мої думи у просторінь синю!

XLIV. ВІВСИ ДОСПІВАЮТЬ

Вівси доспівають. Шепоче
Колосся кудлатий килим.
А вітер з-над Тиси досхочу
Качається граючись ним.

І спіле вівсяне колосся
Шумливо шепоче: шу—ші...
І спів той обіруч заносять
Вітри до моєї душі.

Послухай: вівсяне весілля —
Пора переможніх пісень
Коли то, дійшовши до цілі,
Радієш, радієш лишень.

Так гарно до цілі доходить
Отут — на каміннім ґруні, —
Де все супротивна погода,
Де все мусиш жити в борні!

XLV. ОСІННІ СТЕЖІ

Вислала осінь свої перші стежі.
Зранений день посумнів.
Позолоть поспішно барвить, мережить
Чола ґрунів.

І незадовго тумани, як горе,
Вкриють ліси золоті.
Та з журавлями до сонця, за море
Будем летіть.

Так і в житті: коли люта недоля
Нас до землі придавить,
Палко рвемось ми до сонця, до волі,
Хочемо жить!

XLVI. ЛЮБЛЮ БЕЗТЯМНО

Люблю безтямно ту карпатську осінь,
Коли в дібровах лист уже жовтів,
Коли ґруні стоять в сумнім покосі
Й над селами летять геть журавлі.
І рання осінь в щедрому приносить
На мене дише запахом плодів.
Бо осінь та стоцвітніми вогнями
Навік злилась із моїми чуттями.

Але так скоро наша осінь злата
Вбирається у слотавий свій стрій:
Минають дні у ненастанних сльотах
Без ранків радісних і без живих надій.
І лиш вітри, вдаряючи до плота,
Свистять сердито спів суворий свій.
Туманії ґруні та спів отой вітровий
За сонцем тугу будять в моїй крові.

За те, мабуть, я маю дивну вдачу.
Люблю вівсяну простоту ґрунів,
І там красу й безсмертну силу бачу,
Де лиш насіння ще прийдешніх днів.
А там, де інші й виходу не бачать,
Як Дон-Кіхот, я на коня вже сів,
Бо осінь в тім навік мене впевнила,
Що плід є наслідком борні й зусилля.

XLVII. ПАДУТЬ З ДЕРЕВ...

Падуть з дерев одцвілі білі,
Бо так життя усе вперед біжить.
Ще вчора без турбот, чуттями недоспілий,
Сьогодні ж знаю, що то значить жить.

Ще вчора я радів, безжурно був щасливий,
А нині: муки на чолі моїм.
Безжурність зникла так, як білі квіти з сливи,
Усі чуття, як в осени гаї.

Усі чуття й думки пройняв гнітючий морок,
І гострий біль зубами затиснув:
Мою матусю так нахабно, лкто, скоро
Зложила смерть в труну...

XLVIII. СТАРА ВІЛЬХО

Стара вільхо, при рідній хатині,
Зашуми — но ту пісню мені,
Як шуміла малому хлопчині,
Що сідав в твою росяну тіль,

І дивився в щасливій надії
По дорозі з ґруня аж ген-ген :
Чи десь мати в вівсах не біліє,
Не сміється лице дороге ?

Бо крізь шум твій, такий мені милий,
Я побачу солодкі літа.
Пригадаю, як сонце світило
З-за діброви на материн стан.

Пригадаю : твердими руками
Все пестила мене і вівси,
Як журба її тисла, мов камінь :
»Не підріс ще найменший мій син...«

Так приємно прижмуроним оком
У дитячі дивитися дні,
Де матуся сумна та висока
Поміж нивами йде на ґруні...

Шуми, вільхо кохана, шуми ти
Мому серцю про радісний час,
Хай крізь шум твій, минулим повитий,
Подивлюсь на матусю ще раз!

XLIX. ВЕЧІР
ПІДНОСИТЬ ЧОЛО

Вечір підносить чоло,
Гарне таке — зоряне,
Криється димом село
Під пелехатим грунем.

Місяць спокійно з-за гір
В тінь вповиває ґруні.
— Солодко спить, дорогі,
В кучерях соняшних снів!

Може сон заявиться вам:
— Ви в далечінь поплили
Й родите буйні жнива
Світлих, як мрії, ростин.

Вже затиха й у селі
Клопіт важкого життя.
Хай свіжі сни веселі
Радість його збагатять!

XL. БО ЖИВЕ МІЙ НАРІД МОЛОДИМИ ДНЯМИ

Небо нахилилось. Камені зацвіли.
Це земля-вдовиця родить нові сили
І говорить словом та воскресним чином:
»Розірву кайдани і до сонця злину,

Полечу, як сокіл, щоб білені хати,
Наче молодицю, пишно заквітчати
Ясним волі-зіллям праці молодої«.
І по-молодому мій народ взяв зброю,

У юнацькі руки, та на юні плечі.
Подивися: ранком став народній вечір,
Дні, що мали бути днями смерти-скону,
Раптом стали зривом в ясну й невідому

Золоту дорогу до просторів волі...
Й наші дні високо, мов стрункі тополі,
Підіймають чола й руки мозолясті:
Або ціль здобути, або славно впасти
На кривавім полі, до межної ями...
Бо живе мій нарід молодими днями!

ЛІ. ЦІ ГОРИ...

Ці гори, мов музей забутих згадок,
Співають просто стрункістю дібров:
Про скарби, що здідичив їх нащадок,
Про невмирущую вівсяну кров.

Вівсяна кров в моїх вирує жилах
Живою міццю рідної землі,
Що розгортає в льот потужні крила,
Немов навесні сірі журавлі.

І чую я: новим вогнем заграла
В моєму серці та земляна кров.
Й лечу зухвало під вітряний галас
Перемагати впертии кроком знов.

Напружуюсь жиластою струною
На закрутах нетоптаних доріг.
Так гарно жить, коли перед тобою
Встає майбутнє в соковитій грі!

І сластно по в побожному тремтінні
Живущу міць розтерзаних ґрунів.
І бачу я: між терням, на камінню
Навбач ростуть мої стрільчасті дні.

ЛП. РАНОК

Вже тумани ясніють румяно
І біжить по шпилях далина.
Ах, юблю ж я розсміяний ранок,
Що бальоро приходить до нас.

Ранній обрій — уста малинові.
Та чудова й розхрістана синь,
Коли пахнуть ще сонно діброви
І росою сміються вівси.

Стань і слухай: на горах, у долах
Чути лопіт дзвінкого життя.
От і промені тьму чорну колють
І теплом ясний шлях золотять.

Лише йти б, хоч небита дорога,
Та до світлого сонця веде.
Вже й ґруні поставали на ноги
Й Верховина збудилась та йде...

Тепер серце, неначе дитина,
Що все хоче погладить, обнять:
Тож готуйтеся, руки, до чину.
Ясний ранок виходьте вітати!

ЛІІІ. ВІНЧАЙСЯ В УСПІХ

Вінчайся в успіх, чине нелукавий!
Борець почує свіжі сурми слави,
І хлібороб з плідної ораниці
Збере прибутку за свій піт сторицю,

І будівничий, що не знає »досить«,
Відважні вежі в височінь підносить,
Моряк зловісні шторми переборе,
Поет ізцілить серце смертно хворе,

А я хотів би: рідній Верховині
Відкрить дорогу до просторів синіх,
До днів, як діти, ясних, кучерявих.
Вінчайся в успіх, чине нелукавий!

LIV. ДОРОГА НАЗУСТРІЧ

Запряжу власне серце до воза,
Для їди вязку віри візьму.
Й по кругій та небитій дорозі
Я поїду назустріч комусь.

Світле сонце за горами встане
І на воза присяде в бігу.
Буде серце від радості пяне
Пити днів наших щерблений гул.

А я буду вклонятися нивам,
Задивлятись у вічі вівсам,
Бо хто ж гордим не був би й щасливим
Коли їде назустріч не сам?

І дорога терниста й небита
Раптом стане м'яким руном вовни.
Людська туга, струнка й соковита,
Яких чарів м'язистих ти повна!

І на спочиві в вечір зелений
Заспіваю собі де-не-де:
Про розкриті до льоту рамена,
Про життя, наче ряст, молоде.

Весна	—	—	—	—	—	—	30
Я син цих верховинських гір					—	—	31
Ні, не жалію я...			—	—	—	—	32
Прийшла весна	—	—	—	—	—	—	33
Вина батьків	—	—	—	—	—	—	34
Вітер весняний...			—	—	—	—	35
У Карпатах блисло			—	—	—	—	36
До Карпат	—	—	—	—	—	—	37
Весняне сонце	—	—	—	—	—	—	38
Дивлюсь	—	—	—	—	—	—	39
Ранок	—	—	—	—	—	—	40
На вітряних шпильях			—	—	—	—	41
Весно юнацька	—	—	—	—	—	—	42
Пісня про перемогу			—	—	—	—	43
Квітками й листями новими			—	—	—	—	45
Буває ж так...	—	—	—	—	—	—	46
Зашуміли Карпати			—	—	—	—	47
Привіт	—	—	—	—	—	—	48
Вівси доспівають	—	—	—	—	—	—	49
Осінні стежі	—	—	—	—	—	—	50
Люблю безтямно	—	—	—	—	—	—	51
Падуть з дерев...			—	—	—	—	52
Стара вільхо	—	—	—	—	—	—	53
Вечір підносить чоло			—	—	—	—	54
Бо живе мій нарід молодими днями						—	55
Ці гори...	—	—	—	—	—	—	56
Ранок	—	—	—	—	—	—	57
Вінчайся в успіх	—	—	—	—	—	—	58
Дорога назустріч	—	—	—	—	—	—	59

TULA-online.org

TULA-online.org